



<<ՎԱՀԱՆԻ ՄԻՋՆԱԿԱՐԳ ԴՊՐՈՑ >> ՊՈԱԿ

ՀԵՐԹԱԿԱՆ ԱՏԵՍՏԱՎՈՐՄԱՆ ԵՆԹԱԿԱ ՈՒՍՈՒՉԻՑՆԵՐԻ  
ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑ ԱՎԱՐՏԱԿԱՆ ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ  
ԱՇԽԱՏԱՆՔ

ԹԵՄԱ Սովորողների մեջ արժեքային համակարգի ձևավորումը  
առարկայի դասավանդման ընթացքում

ՀԵՂԻՆԱԿ Ռիտա Տիգրանի Աբրահամյան

ԽՈՒՄԲ /ԱՌԱՐԿԱ/ 6-րդ խումբ ,Հայոց լեզու և գրականություն

ՍԵՎԱՆ 2023թ

## ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1.ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ-----	3
Հետազոտության նպատակը-----	5
Հետազոտության խնդիրները-----	5
<b>2. ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱԿՆԱՐԿ</b>	
Ուսուցչի համագործակցությունը սովորողի ծնողի հետ՝ որպես սովորողի առաջադիմության ու զարգացման նախապայման-----	6
3.Ծնողական ժողովների նպատակներն ու խնդիրները-----	9
4.Ուսուցիչ-ծնող փոխադարձ համագործակցությունը ժամանակակից տեխնիկական միջոցների կիրառմամբ -----	13
5. ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅԱՆ ԸՆԹԱՑՔԸ -----	12
6. ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ-----	15
7. ԱՄՓՈՓՈՒՄ-----	18
8. ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ-----	19

## ՆԵՐԱՄՈՒԹՅՈՒՆ

<< Դաստիարակը դաստիարակվողների վրա ազդում է ոչ միայն որոշակի գիտելիքներ տալով նրանց, այլև իր վարքագծով, ապրելակերպով, առօրյա երևույթների նկատմամբ վերաբերմունքով >>

### Միխայիլ Կալինին

«Չկա այնպիսի մի վատ մարդ, որին լավ դաստիարակությունը չդարձնի ավելի լավը»:

### Վիսարիոն Բելինսկի

Յուրաքանչյուր հասարակություն ուզում է, որ իր անդամները լինեն զարգացած, կիրթ ու հասարակությանը ճիշտ ծառայող անհատներ: Յուրաքանչյուր մայր և յուրաքանչյուր հայր անկեղծորեն երազում է իր երեխային լավ ու երջանիկ մարդ տեսնել: Իհարկե, մանկավարժները շատ ջանքեր են գործադրում, որ իրենց բոլոր սաները դառնան ազնիվ, բարի, աշխատասեր մարդիկ: Բայց բոլոր դեպքերում նրանք չեն կարող փոխարինել երեխաների հորը կամ մորը, որոնց ազդեցությունը իրենց զավակների վրա չափազանց մեծ է:

Վերը նշված բոլոր նպատակներին հասնել կարելի է միայն այն դեպքում, եթե ծնողների ընտանիքի դաստիարակչական ջանքերը համընկնեն հասարակական դաստիարակության համակարգի աշխատողների ջանքերին:

Այժմ, երբ երեխայի հետ փոխգործակցության օպտիմալ մոդելը ուղղված է անձին, ուսումնական հաստատությունում կրթական ծրագրերը պետք է իրականացվեն՝ հաշվի առնելով սովորողի անհատականությունը: Իսկ, ինչպես հայտնի է, անհատականությունը ձևավորվում է ընտանիքում, քանի որ երեխան իր ժամանակի մեծ մասն անցկացնում է ընտանիքում, և նրա զարգացման վրա մեծ ազդեցություն ունի ընտանեկան միջավայրը: Շատ հաճախ կարելի է կարծիք լսել, որ ամեն ինչ ընտանիքից է գալիս: Սա իսկապես այդպես է:

Բնավորության հիմնական գծերը կա՛մ գենետիկորեն դրված են, կա՛մ ձևավորվում են ծնողների ազդեցության տակ մանկության տարիներին: Բայց դա չի նվազեցնում դպրոցի դերը անհատի ձևավորման և դաստիարակության գործում: Այն սերմերը, որոնք ցանվել են ծնողների կողմից, կարող են հավասարապես սատկել կամ բողբոջել դպրոցական միջավայրում՝ դասարանի, թիմի, ուսուցիչների և դասղեկի ազդեցության տակ:

Երեխայի դաստիարակության ուղղությամբ ծնողների և մանկավարժների համատեղ ջանքերն ամենից առաջ ենթադրում են նրանց փոխադարձ հարգանքը, ուշադիր և քաղաքավարի վերաբերմունքը միմյանց նկատմամբ: Փոխադարձ հարգանքը ներառում է նաև փախադարձ վստահությունը: Դպրոցի և ընտանիքի համագործակցությունը իրենից ներկայացնում է նպատակաուղղված և երկարատև աշխատանք, որն էլ իր հերթին ենթադրում է գործողությունների մի ամբողջական համակարգ՝ ուղղված սովորողի կրթական կարիքների ու պահանջմունքների վերլուծությանն ու բարելավմանը: Ուսուցչի և սովորողի ծնողի կամ նրա օրինական ներկայացուցչի հետ համագործակցությունը պետք է իրականացվի՝ հաշվի առնելով բարձր մարդկային որակները, էթիկայի նորմերը:

Եվ ինչպես ասել է ռուս մեծ ուսուցիչ Սուխոմլինսկին. «Ընտանիքում արմատներ են գցվում, որոնցից հետո աճում են ճյուղեր, ծաղիկներ և պտուղներ: Դպրոցի մանկավարժական իմաստությունը կառուցված է ընտանիքի բարոյական առողջության վրա»:

#### ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅԱՆ ԹԵՄԱՅԻ ԱՐԴԻԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆԸ

Սույն հետազոտության արդիականության համար հիմք է հանդիսացել կյանքի՝ մարտահրավերներով լի ժամամանակակից շրջափուլում սովորողի կրթական կարիքների ապահովման շրջանակներում ծնող- ուսուցիչ հաստատուն կապի անհրաժեշտությունը, որն ունակ է մեծապես ազդել սովորողի ուսումնառության որակի բարձրացման վրա: Մեծաքանակ աշակերտներով դասարաններում ժամանակի սղության պատճառով հնարավոր չի լինում անհրաժեշտ ուշադրություն դարձնել, բավարար բոլորներ տրամադրել

այս կամ այն աշակերտի գիտելիքների հիմնովին ստուգմանը՝ անկախ նրա առաջադիմությունից, ակտիվությունից և այլնից...

Այստեղ է , որ առաջին պլան է մղվում ուսուցիչ-ծնող փոխհամագործակցությունը՝ միասնական ուժերով վատթարագույն տարաբնույթ երևույթները արմատախիլ անելու և գոնե դրական անհրաժեշտ նվազագույնը սերմանելու նպատակով:

### **ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅԱՆ ՆՊԱՏԱԿԸ**

Նպատակն է նպաստել, զարգացնել և կատարելագործել ուսուցիչ-ծնող փոխադարձ համագործակցության դրական ազդեցությունը սովորողի կրթության, զարգացման և դաստիարակության որակների բարձրացման վրա, ինչպես նաև ծնողների ուսուցման գործընթացին ներգրավվածության աստիճանի բարձրացմանը:

Բարենպաստ պայմաններ ստեղծել սովորողի լիարժեք սոցիալական զարգացման, դաստիարակություն և կրթության համար : ներգրավել ծնողներին՝ ակտիվ մասնակցելու ուսումնադաստիարակչական աշխատանքներին:

### **ՀԵՏԱԶՈՏՈՒԹՅԱՆ ԽՆԴԻՐԸ**

. Ինչպե՞ս կառուցել դաստիարակության գործընթացը՝ հաշվի առնելով անձի տարիքային և անհատական առանձնահատկությունները :

. Ինչպե՞ս ներգրավել ծնողներին իրենց երեխաների կրթությանը վերաբերող հարցերի մասին որոշումներ կայացնելու գործին:

## Գրական ակնարկ

**Ուսուցչի համագործակցությունը սովորողի ծնողի հետ՝ որպես սովորողի առաջադիմության ու զարգացման նախապայման**

Հին դպրոցական աֆորիզմում ասվում է. «Երեխաների հետ աշխատելու ամենադժվարը նրանց ծնողների հետ աշխատելն է »:|

Ընտանիքը՝ որպես կրթական կոլեկտիվ, ունի մի շարք առանձնահատկություններ: Առաջին հերթին այն կոլեկտիվ է՝ միավորված ոչ միայն ընդհանուր նպատակով, այլև ազգակցական կապերով: Ծնողական զգացմունքները, ծնողական սերը մի տեսակ կատալիզատոր են, որն արագացնում է անձի զարգացումը: Սա համեմատաբար կայուն թիմ է, որտեղ շփումը տեղի է ունենում անընդհատ, հնարավոր ամենալայն տարածքներում, տարբեր գործողություններում:

Ընտանիքում է դրվում և ապահովվում անհատականության կարևորագույն գծերի դաստիարակությունը: Դրանում սովորողը ստանում է աշխարհի մասին առաջին պատկերացումները, այստեղ ձևավորվում է հասկացությունների, հայացքների, զգացմունքների, սովորությունների ֆոնդը, որն ընկած է անհատի բարոյական ձևավորման հիմքում: Միայն ընտանիքում է հնարավոր ստեղծել և վերարտադրել իսկապես ազգակցական հարաբերությունների մշակույթ, տիրապետել սոցիալական կարևորագույն դերերին, ձևավորել մշակույթ, հարստացնել բարոյական փորձը:

Ընտանիքը կոչված է ապահովելու երեխայի կյանքի ողջամիտ կազմակերպումը, օգնելու յուրացնել ավագ սերունդների կյանքի և աշխատանքի դրական փորձը, կուտակել գործունեության , սովորությունների, հարաբերությունների արժեքավոր անհատական փորձ:

Ծնողների հետ փոխգործակցությունը դպրոցի և յուրաքանչյուր ուսուցչի աշխատանքում հրատապ և բարդ խնդիրներից է:

Ընտանիքները շատ տարբեր են, յուրաքանչյուրն ունի իր խնդիրներն ու դժվարությունները, ուստի հնարավոր չէ պատրաստի և միակ ճիշտ պատասխանը տալ այն հարցին, թե ինչպես շփվել ընտանիքի հետ:

Շատ բան կախված է ուսուցչի ինտուիցիայից, հմտությունից, ով պետք է վերլուծի տարբեր հանգամանքների համալիրը, որպեսզի ճիշտ որոշում կայացնի որոշակի իրավիճակում ծնողների և սովորողի հետ շփվելու մեթոդների և միջոցների ընտրության հարցում:

Ծնող-ուսուցիչ կապի պահպանումը ուսումնական գործընթացում աշակերտի հաջողության բանալին է, իսկ ծնողների և դպրոցի միջև կապի բացակայությունը , ինչպես նաև դպրոցի ուժնողների չհամաձայնեցված գործողությունները վնասում են երեխայի կրթությանն ու դաստիարակությանը:



Երկկողմանի համագործակցության շնորհիվ կարելի է սովորողի համար ապահովել այնպիսի կրթական միջավայր, որտեղ վերջինս իրեն կզգա պաշտպանված ու կարևոր: Ծնող- ուսուցիչ համագործակցությունն իր դրական ազդեցությունն է ունենում սովորողի առաջադիմության, արժեհամակարգի ձևավորման, հաջողություններ և հաղթանակներ ունենալու վրա:

Ծնողների և ընտանիքների ներգրավումը իրենց երեխաների կրթության գործում արժեքավոր ներդրում է ցանկացած ծրագրի համար: Ընտանիքին յուրաքանչյուր երեխայի կրթության իմաստավից մասը դարձնելու համար ուսուցիչը պետք է՝

.ծնողներին և ընտանիքներին դիտի որպես գործընկերներ

.կանոնավոր կերպով հաղորդակցվի նրանց հետ

. հրավիրի ընտանիքներին իրենց մասնակցությունը բերելու ծրագրին

. ընդլայնի աջակցությունը ընտանիքներին՝ տնային պայմաններում ուսմանը նպաստելու նպատակով

.աջակցի ընտանիքներին ռեսուրսներից և ծառայություններից օգտվելու հարցում: /

[«Քայլ առ քայլ» -ի չափորոշիչների կիրառումը դասարաններում/](#)

Արդյունքում սովորողը միշտ կլինի ուշադրության կենտրոնում, կլինի կառավարելի և որոշակի խնդիրների առկայության դեպքում հեշտությամբ կլուծի իր առջև ծառայած խնդիրները: Ուսուցիչը կարող է նաև համագործակցության արդյունքում օգնել սովորողի ծնողին ցանկացած կոնֆլիկտային իրավիճակներում:

Հետազոտությունները ցույց են տվել, որ սովորողները ավելի լավ են դպրոցում, երբ նրանց ծնողը կամ խնամակալը ներգրավված է ուսումնական գործընթացին:

«Ծնողների ներգրավվածություն» տերմինը նշանակում է միասնական և անընդմեջ պատասխանատվություն աշակերտի հաջողությունների և ուսման բարելավմանը ինչպես տանը , այնպես էլ դպրոցում: Այն միավորում է ծնողներին և ուսուցիչներին, որպեսզի նրանք միահամուռ ուժերով նպաստեն աշակերտի առաջադիմության բարելավմանը: Երբ ծնողը ներգրավված է զավակի կրթության գործընթացում, աշակերտն ունի ավելի բարձր առաջադիմություն, այդ նույն ժամանակ բարելավվում է



հաճախման ցուցանիշը, սովորողի մոտ զարգանում է սոցիալական շատ կարևոր հմտություններ և նրա վարքը դրական է դառնում ինչպես տանը, այնպես էլ դպրոցում: Սրանք շատ կարևոր գործոններ են, որոնք ազդում են աշակերտի վրա ինչպես դպրոցում, այնպես էլ ապագա մասնագիտական գործունեության ընթացքում: Ծնողները տեղեկացված են լինում իրենց կրթական երեխաների կարիքների մասին և խրախուսում են ներգրավվելը:

[http://kargiskola.ge/parent/pdf/PE\\_GUIDE\\_Armenian.pdf](http://kargiskola.ge/parent/pdf/PE_GUIDE_Armenian.pdf)

Ծնող- դպրոց կապը ավելի կամրապնդվի, եթե հաճախակի հրավիրվեն ծնողական ժողովներ, հանդիպումներ, խորհրդատվություններ, տարբեր հետաքրքրաշարժ միջոցառումներ: Այդ կապը էլ ավելի կզարգացնենք, եթե օգտագործենք ժամանակակից տեխնոլոգիաներ: Օգտագործելով ժամանակակից տեխնոլոգիաները /համակարգիչ, հեռախոս/ կարելի է ծնողների հետ քննարկումները կատարել հեռավար: Տեխնոլոգիաները հնարավորություն են տալիս երեխայի կրթական կարիքների և ուսման առաջադիմության կամ կարգապահական խնդիրների մասին տեղեկանալ ավելի շուտ:

Ուսուցիչը օգտագործելով ժամանակակից տեխնոլոգիաները, կարող է աշակերտի առաջընթացի մասին հաշվետվություն ուղարկել տուն՝ շաբաթական կամ ամսական մի քանի անգամ: Միացման այս ձևը ծնողներին տալիս է սովորողի գիտական առաջընթացի շոշափելի վկայություններ:

## **Ծնողական ժողովների նպատակներն ու խնդիրները**

Այս ժողովների ժամանակ հանդիպում են ուսումնական գործընթացի երկու կողմերը՝ մանկավարժներ և ծնողներ, որպեսզի քննարկեն և լսեն միմյանց երրորդ կողմի՝ սովորողների խնդիրները:

Ծնողական ժողովները կազմակերպվում են դասղեկների կողմից և հիմնականում դասարանում սովորողների առաջադիմությունը քննարկելու և ամփոփելու նպատակով: Որոշ ծնողներ ծանոթ լինելով իրենց երեխայի ցածր առաջադիմությանը, խուսափում են մասնակցել ծնողական

ժողովներին,ինչը որ ինքնին շատ սխալ մոտեցում է: Երբեմն այդպիսի

ծնողական ժողովները վերածվում են <<լավ>> և <<վատ>> գնահատականներ ունեցող սովորողներին գովելու կամ նախատելու գործընթացի, որն էլ իր հերթին շատ հաճախ ավարտվում է ծնողների դժգոհությամբ: Նման դեպքերում պետք է խուսափել և թույլ չտալ ներքոհիշյալ սխալները.

Համեմատել մի սովորողին մյուսի հետ,բացասական գնահատական տալ ողջ դասարանին,գերագնահատել որևէ առարկայի կարևորությունը,նախատել որևէ ծնողի բոլորի ներկայությամբ

Լուրջ խնդիր է զարգացնել թե՛ ծնողի, թե՛ ուսուցչի ինքնագիտակցությունը, պատասխանատվությունը սովորողների նկատմամբ և որ ամենակարևոր ու պարտադիր պայմաններից մեկն է՝ կարողանան լավ ճանաչել իրենց երեխաներին:

Ծնողներն ու ուսուցիչները նույն սովորողների դաստիարակներն են և ունեն ընդհանուր նպատակներ:Հետևաբար, որպեսզի սովորողի կրթության կազմակերպումն ու առօրյան լինեն լիարժեք,իսկ դաստիարակությունն՝ առավել արդյունավետ, անհրաժեշտ պայման է ծնող-ուսուցիչ սերտ կապը և փոխադարձ համագործակցությունը: Դպրոցը սովորողին տալիս է գիտելիքներ և իրականության նկատմամբ դաստիարակում գիտակցական վերաբերմունք: Իսկ ընտանիքը ապահովում է կյանքի պրակտիկ փորձը: Սովորողի ներդաշնակ զարգացման համար

վերոնշյալ որակները խիստ անհրաժեշտ են : Ընտանիքի և դպրոցի լավ, բարեկամականհարաբերություններից սովորողները միայն շահում են: Սովորողի դաստիարակության գործընթացում համար մեկ ազդեցիկ ուժը սեփական օրինակն է թե՛ ուսուցչի, թե՛ ծնողի:

Շատ հաճախ ուսուցչի կամ ծնողի սխալ խոսելը, ոչ ճիշտ վարվելակերպը երեխաներին հետ է շարտում և ստեղծվում է կոնֆլիկտային իրավիճակ, որն ավելի բարդացնում է ծնող-երեխա-մանակավարժ-դպրոց

համագործակցությունը: Այդպիսի իրավիճակներից խուսափելու համար

անհրաժեշտ է ճիշտ ծնողական ժողովներ վարել, որտեղ կկարողանանք կառուցողական մթնոլորտ ստեղծել և համատեղ աշխատանքի արդյունքում կշահի մեր սովորողը, վաղվա քաղաքացին: Ծնողական ժողովները պետք է կազմակերպել հետևյալ սկզբունքներով՝

. Ժողովների ժամանակ որոշել մեկ առավել կարևոր խնդիր, որը վերաբերում է դասարանի աշակերտներին և դրա հիման վրա կազմակերպել գրույցը ծնողների հետ: Հաստուկ ուշադրություն դարձնել դասարանում ծնողների աթոռների դասավորության վրա: Օրինակ , կարելի է սեղանները և աթոռները դասավորել շրջանաձև որպեսզի բոլոր ծնողները լավ տեսնեն և լսեն միմյանց:

. Ժողովի ընթացքում կիրառել խաղեր և ծնողների համագործակցության կազմակերպման խմբային ձևեր:

. Խնդրահարույց հարցերի քննարկման ժամանակ հենվել առավել կենսափորձ ունեցող ծնողների կյանքի և մանկավարժական փորձի, ծնողական կոմիտեի անդամների և դպրոցի

խորհրդի կարծիքների վրա: /Կ. Դ. Ուշինսկի/

**Ծնողական ժողովների ժամանակ դասղեկը պետք է դրսևորի հետևյալ վարքագիծը.**

Հանել սեփական լարվածությունը և տազնապր ծնողներին հանդիպելուց առաջ:

Խոսքի, ինտոնացիայի, ժեստերի և այլ միջոցներով ցույց տալ հարգանք և ուշադրություն նրանց հանդեպ:

Փորձել հասկանալ ծնողներին, ճիշտ որոշել խնդիրները, որոնք առավել անհանգստացնում են նրանց:

Ծնողների հետ հարկավոր է հանգիստ և բարեհամբույր խոսել: Կարևոր է, որ բոլոր աշակերտների, այդ թվում /ռիսկային խմբի/ ծնողները ժողովից գնան հավատով լցված դեպի իրենց երեխան:

Ծնողական ժողովի ընթացքում համատեղ աշխատանքի արդյունքը պետք է լինի այն, որ ծնողները դառնան ավելի վստահ այն բանում, որ իրենց երեխաների

դաստիարակության հարցում կարող են հենվել դասղեկի և մյուս ուսուցիչների աջակցության և օգնության վրա:

Եվ վերջապես ուսուցչի վարպետությունը կայանում է աշակերտների հետ փոխազդեցության կազմակերպման ձևերը, վերլուծելու կարողությունը, համոզմունքների արտահայտումը, առանց վիրավորելու աշակերտի տեսակետը, աշակերտի ներշնչման կարողությունը: Ուսուցչի մոտեցումից շատ բան է կախված: Ուսուցիչն է, որ կարող է ճիշտ ղեկավարելով աշակերտներին և ծնողներին, կկարողանա նրանց մեջ ձևավորել բարձր արժանիքներ, զարգացնել հետաքրքրությունը ուսման նկատմամբ: /Կ. Դ. Ուշինսկի/

Ինչպես ասել է Մուխոմլինսկին «Յուրաքանչյուր երեխայի մեջ կա լավը, և դաստիարակության գործընթացը պետք է կառուցել դրականի վրա հենվելու սկզբունքի հիման վրա»:

Ծնողական ժողովները լինում են **թեմատիկ**: Այս ժողովները անցկացվում են որևէ կոնկրետ թեմայով, որն ունի առաջնահերթ կարևորություն տվյալ պահին:

Ներկայացնենք կոնկրետ թեմատիկ ծնողական ժողովի օրինակ, որի թեման է <<Օգնություն հիմնական դպրոցի շրջանավարտին ավագ դպրոցում հոսքային ընտրություն կատարելու հարցում>>, որն անհրաժեշտ է անցկացնել 9-րդ դասարանցիների և ծնողների հետ համատեղ, տվյալ ուսումնական տարվա 2-րդ կիսամյակի սկզբին: Այս ժողովի նպատակներն են.

1. Ծնողներին տեղեկացնել ավագ դպրոցում հոսքային ուսուցման և 9-րդ դասարանում նախնական մասնագիտական պատրաստվածության մասին:
2. Ծնողներին օգնել հաղորդակցվել իրենց երեխաների հետ՝ նախնական
3. մասնագիտական կողմնորոշման խնդիրների շուրջ:
4. Ծնողներին տեղեկացնել և ծանոթացնել 9-րդ դասարանն ավարտելուց հետո իրենց երեխաների ուսումը շարունակելու վերաբերյալ:

**Կազմակերպչական ծնողական ժողովների նպատակն է** հաշվի առնելով ծնողների կարծիքներն ու տալով նրանց ընտրության հնարավորություն՝ համատեղ լուծել դասարանում մի շարք կազմակերպչական խնդիրներ: Այդպիսի խնդիրները կարող են լինել տարբեր բնույթի: Օրինակ՝ դասարանական միջոցառումների, էքսկուրսիաների, արշավների, զբոսանք բնության գրկում, դասարանական ցերեկույթների կազմակերպում, դասասենյակի, միջանցքի, կամ որևէ վահանակի ձևավորում և այլն: Երբ քննարկումներն ավարտվում են և աշխատանքները բաժանվում, սկսվում են կազմակերպչական աշխատանքները: Նմանատիպ ակտիվ աշխատանքներում ծնողների ներգրավվածությունը առավել դրական է ազդում սովորող-ուսուցիչ-ծնող փոխադարձ համագործակցության վրա ու ստեղծում շատ հաճելի և դրական մթնոլորտ: Իրենց հերթին սովորողները մեծ ոգևորությամբ և աշխուժությամբ են մասնակցում կազմակերպչական աշխատանքներին: Իրենց կարծիքն ու ճաշակը հաշվի առնելու դեպքում՝ առավել մեծ պատասխանատվությամբ են մոտենում յուրաքանչյուր հարցին:

Օրինակ 10-րդ դասարանում կանանց միջազգային տոնի առթիվ կազմակերպեցին միջոցառում: Աշակերտները ձևավորել էին աղանդերի գեղեցիկ սեղաններ, որի շուրջը նստել էին մայրերն ու ուսուցչուհիները:

Աշակերտները ստեղծել էին նաև այգու տեսարան գեղեցիկ համարներ՝ շնորհավորանքներ, երգ, պար, փոքրիկ բեմականցումներ: Ընթացքում բաժանեցին նաև գեղեցիկ ձևավորած փոքրիկ նվերներ: Սա շատ հաճելի անկնկալ էր մայրիների և ուսուցչուհիների համար: Ստեղծվել էր հաճելի ու ջերմ մթնոլորտ, որը դրական ազդեցություն ունեցավ ծնող-ուսուցիչ-սովորող հարաբերությունների վրա: Երեխաններն ուրախ էին ու շատ գոհ: Եթե նախկինում ծնողներն իրենց երեխայի դպրոցական կյանքի միայն պասիվ հանդիսատեսն էին, ապա այժմ դառնում են նրա ակտիվ մասնակիցները:

9-րդ և 10-րդ դասարանների աշակերտների, ծնողների և ուսուցիչների մասնակցությամբ անցկացվեց գրական ցերեկույթ՝ «Պոեզիայի ժամ», որի ժամանակ բոլորը երաժշտության ուղեկցությամբ մեծ ոգևորվածությամբ արտասանում և երգում էին սիրված ստեղծագործությունները:

Այդ մի քանի ամիսների ընթացքում դպրոցում տիրում էին ոգևորություն, խանդավառություն, բոլորն շտապում էին իրենց հանձնարարականները կատարել:

**ՈՒՍՈՒՑԻՉ–ՇՆՈՂ ՓՈԽԱԴԱՐՉ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ  
ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ԿԻՐԱՌՄԱՄԲ**

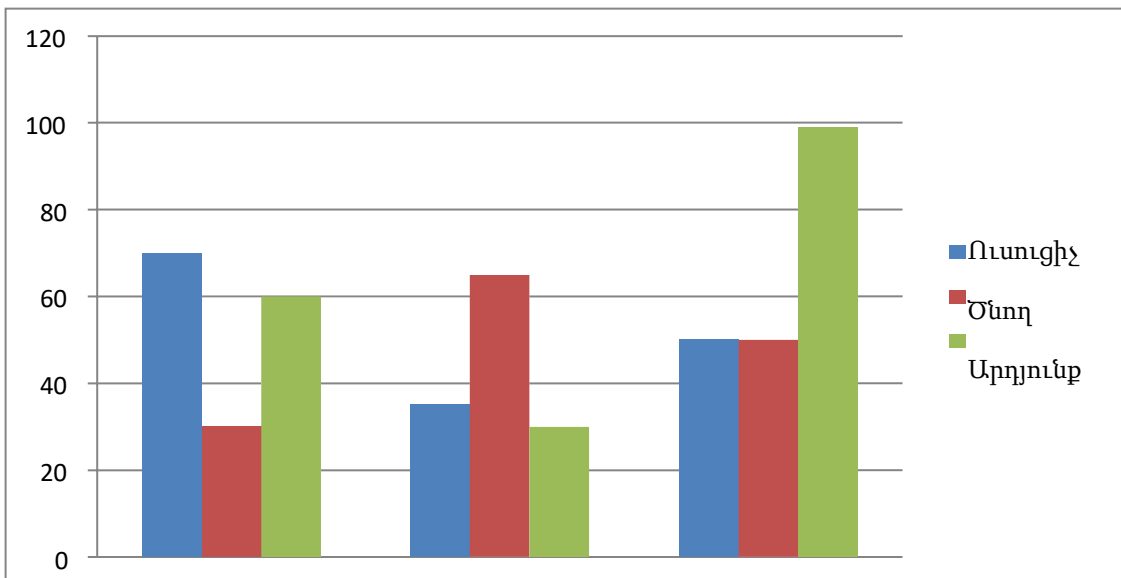
Ժամանակակից զարգացած տեխնիկական միջոցները լայն ու բազմազան շփման հնարավորություններ են ընձեռնում: Շնորհիվ շուրջօրյա հասանելիության ապահովման, ծնողն ու ուսուցիչը օրվա յուրանքանչյուր վայրկյան հասնելի են միմյանց համար, որն էլ շատ կարևոր գործոն է և ունի մեծ նշանակություն ուսուցիչ-ծնող փոխաարձ համագործակցության վրա: Բազմազան ու բազմաֆունկցիոնալ են առցանց

հարթակները, որտեղ ազատ կերպով կարող են շփվել ուսուցիչները, ծնողներն ու սովորողները: Նմանատիպ հարթակներում կարելի է քննարկել ամեն ինչ: Նման շփումներն ու համագործակցություններն ունեն իրենց առավելությունները: Օրինակ՝ եթե սովորողը հետ է մնում կամ ինչ-որ խնդիր է առաջացել, չի կարելի սպասել այնքան մինչև ծնողն ինքը կմոտենա, կամ այդ մասին բարձրաձայնել միայն որոշ ժամանակ անց՝ ժողովի ժամանակ: Ուսուցիչը պետք է նմանատիպ խնդիրների դեպքում կապ հաստատի ծնողի հետ անմիջապես. լինի դա հեռախոսով, սոցիալական ցանցի միջոցով, թե էլեկտրոնային փոստով: Սովորողը հաջողության կհասնի միայն այն դեպքում, երբ ճիշտ ժամանակին, փոխադարձ համագործակցելով իրեն կողողորդեն և՛ ծնողը, և՛ ուսուցիչը միաժամանակ:

Ուսուցիչը պետք է լինի պոզիտիվ, առանց բացառությունների, պետք է յուրաքանչյուր սովորողի ծնողին՝ օգտվելով վերոհիշյալ ծրագրերից, ուղարկի տեղեկատվություն. օրինակ՝ ի՞նչ զարմանալի կամ գովելի բան է արել երեխան դասի ժամանակ ամենափոքրիկ բանն անգամ կարող է մեծ փոփոխություն մտցնել: Ամենափոքրիկ գովասանքն անգամ մեծ ոգևորություն և պատասխանատվություն է առաջացնում թե՛ ծնողի, և՛ թե սովորողի մոտ: Այս կապն է, որ հանդիսանում է ուսուցման կազմակերպման բարելավման շարունակական ֆակտոր: Ժամանակակից զարգացած տեխնոլոգիական միջոցներով հաղորդակցումը խնայում է ուսուցչի և ծնողի համար և՛ ժամանակը, և՛ տարածությունը: Եթե ծնողը ժամանակի սղության

պատճառով չի կարողանում հաճախել դպրոց, ապա նման ծնողի հետ ուսուցիչը պարտադիր պետք է անընդհատ կապի մեջ լինի,էլեկտրոնային նամակների տեսքով անհատական տեղեկատվություն հաղորդի երեխայի մասին:

Ստորև բերված գծապատկերում հստակ երևում է, որ ինչքան բարձր մակարդակով և սերտ է ուսուցչի փոխադարձ համագործակցությունը ծնողի հետ՝ սովորողների կրթության կազմակերպման և դաստիարակության հարցերում,այնքան արդյունավետ է կրթության կազմակերպումն ու դաստիարակություն



## ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

Այսպիսով ուսումնասիրությունները ցույց տվեցին ,որ ուսուցիչ-ծնող հարաբերությունները անպայման ազդում են ոչ միայն դպրոցականների առաջադիմության ու հասարակական ակտիվության այլև նրանց մեջ աշխատասիրության , կոլեկտիվիզմի , նախաձեռնության , կարգապահության , պատասխանատվության, ազնվության, նրանց մեջ պահանջկոտության, ինքնուրույնության , նպատակալատության , և շատ ուրիշ հարաբերությունների ձևավորման վրա

Ծնողի և ուսուցչի փոխադարձ համագործակցություն նշանակում է միասնական և անընդմեջ պատասխանատվություն՝ սովորողի հաջողությունների և կրթության որակի բարձրացմանը, ինչպես տանը, այնպես էլ դպրոցում: Այն միավորում է ծնողներին ու ուսուցիչներին, որպեսզի նրանք միահամուռ ուժերով նպաստեն և ազդեն սովորողի առաջադիմության վրա: Ծնողը պետք է ունենա մեծ կամք, իսկ ուսուցիչը պետք է ամեն ինչ անի, որ ծնողի մոտ բարձրանա մանկավարժական կուլտուրան:

Որպես վերլուծական խոսք առանձնացվում են նաև այն բոլոր

<<օգուտները>>, որոնք որ ստանում են ուսուցիչ-ծնող-սովորող-դպրոց փոխադարձ համագործակցության ընթացքում, յուրաքանչյուրն իր հերթին.

Օգուտ սովորողին

Անկախ սովորողի սոցիալ-տնտեսական կարգավիճակից, երբ ծնողն ու ուսուցիչը փոխադարձ համագործակցում են, սովորողի մոտ բարձրանում է նոր ձեռքբերումների մակարդակը

- Սովորողն ավելի դրական է տրամադրվում դպրոցի հանդեպ
- Մեծանում է վստահությունը սեփական անձի և ապագայի հանդեպ Օգուտ ծնողին
- Սկսում է ավելի շատ հասկանալ ու ճանաչել իր երեխային
- Սկսում է ավելի շատ ուշադրություն հատկացնել երեխայի սոցիալական և մտավոր զարգացման վրա
- Ավելի շատ ուշադրություն է դարձնում իր սեփական գիտելիքները



- Թարմացնելու և զարգացնելու վրա, աշխատում է զարգացնել նոր հմտություններ
- Մկտում է ավելի վարժ և վստահ տիրապետել իր երեխայի վիճակի մասին տեղեկատվությանը և ժամանակին է լուծում խնդիրը՝ ուսուցչի հետ միասին Օգուտ ուսուցչին

Ուսուցչի մոտ բարձրանում է ինքնավստահությունը և հարգանքը իր մասնագիտության նկատմամբ

- Ուսուցիչը ունենում է միշտ լավ արդյունքներ
- Ուսուցիչը ստանում է սպառիչ տեղեկություն յուրաքանչյուր սովորողի մասին, ըստ այդմ ցուցաբերում է անհատական մոտեցում ինչի արդյունքում էլ ստանում է ցանկալի արդյունք:

Օգուտ դպրոցին

Ուսուցիչ-ծնող փոխադարձ համագործակցությունը դրական է ազդում

նաև դպրոցի վրա

- Դպրոցն ստանում է ավելի մեծ աջակցություն ծնողների կողմից
- Հասարակության մեջ բարձրանում է դպրոցի հեղինակությունը

Տարեկան կտրվածքով բարձրանում է դպրոցի բոլոր ցուցանիշների մակարդակը

Ամենակարևորը՝ «Կրթության եռանկյունին» ,այն հարաբերություններն են, որոնք գոյություն ունեն ծնողների, ուսուցիչների և սովորողների միջև: Այս փոխադարձ համագործակցությունը պետք է լինի ուժեղ, կենտրոնացած և դրական՝ աջակցելու սովորողների ուսմանը:



## ԱՄՓՈՓՈՒՄ

«Մեր երեխաները մեր ծերությունն են: Ճիշտ դաստիարակությունը մեր երջանիկ ծերությունն է, վատ դաստիարակությունը՝ մեր ապագա վիշտը, մեր արտասուքները, դա մեր հանցանքն է մյուս մարդկանց առջև, ամբողջ երկրի առջև»: Ուրեմն կարողանանք ձևավորել կյանքի լայն իմացություն և տաղանդ, կարողանանք ճիշտ դաստիարակության միջոցով դաստիարակել ու կերտել երկրի, ինչու չէ, նաև աշխարհի ապագա պատմությունը:

Ա. Ս. Մակարենկո

Ուսուցիչները և ծնողները ունեն ընդհանուր նպատակներ և առանց նրանց համագործակցության՝ երեխայի կյանքը լիարժեք չէ: Դպրոցը երեխային տալիս է գիտական գիտելիքներ և իրականության նկատմամբ դաստիարակում գիտակցական վերաբերմունք: Ընտանիքն էլ իր հերթին ապահովում է կյանքի պրակտիկ փորձը: Ընտանիքում ձևավորվում և մշակվում են մարդկանց կարեկցելու կարողությունը:

Ընտանիքի և դպրոցի համագործակցությունը գնալով ավելի արդիական և պահանջված է դառնում: Ծնողները բացառիկ դեր են խաղում երեխայի կյանքում. նրանք են կրում դրա զարգացման հիմնական պատասխանատվությունը: Ընտանիքը պետք է լինի համախոհների խումբ և գործի դպրոցի հետ համատեղ: Մանկավարժությունը պետք է դառնա գիտություն և՛ ուսուցիչների, և՛ ծնողների համար, ուստի կարևոր և հրատապ խնդիրներից է դպրոց – ընտանիք համագործակցությունը:

## ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ

1. Ռուզաննա Մուրադյան <<Դասղեկ>>մեթոդական ձեռնարկ ,Երևան 2007
2. Նախաշավիղ 1. 2012
3. Դասագիրք <<Ընտանեկան կյանքի բարոյագիտություն և հոգեբանություն >>1986
4. Վ.Դ.Սեմյոնով <<Փոխազդեցություն դպրոցի և սոցիալական միջավայրի միջև >>
5. Ն.Խ.Բոլդիրև <<Դաղեկ >> Երևան 1974
6. ԿԱԻ<<Դաստիարակչական աշխատանքը դպրոցում >> Երևան 2012